

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I VÄXJÖ

INKOM: 2022-07-01
MÅLNR: 2548-21
AKTBIL: 11

Förvaltningsrätten i Växjö
Skickas endast per e-post till forvaltningsrattenivaxjo@dom.se

Göteborg den 1 juli 2022

YTTRANDE I MÅL NR 2548-21

Kent Östergård ./ RISE Research Institutes of Sweden AB

Svarande: RISE Research Institutes of Sweden AB, org. nr 556464-6874
Box 857
501 15 Borås

Ombud för svarande: Advokat [REDACTED]
Jurist [REDACTED]

Wesslau Söderqvist Advokatbyrå
Magasinsgatan 18 A
411 18 Göteborg
[REDACTED]

Sökande: Kent Östergård, [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

Ombud för sökande Juristerna Alexander Ottosson, Erik Scherstén och Erica Wide
Centrum för rättvisa
Box 2215
103 15 Stockholm

Saken: Omcertifiering av energiexpert

Som ombud för RISE Research Institutes of Sweden AB ("**Bolaget**") inkommer vi härmed med yttrande över sökandens överklagande över Bolagets beslut den 30 mars 2020, aktbilaga 1 samt 3-6, ("**Överklagandet**").

1 YRKANDEN

- 1.1 Bolaget yrkar i första hand att förvaltningsrätten avvisar Överklagandet.
- 1.2 Bolaget yrkar i andra hand att förvaltningsrätten avslår Överklagandet.
- 1.3 Bolaget bestrider vidare Kent Östergårds yrkande om ersättning för rättegångskostnader i förvaltningsrätten.

2 SAMMANFATTNING

Bolaget bestrider Kent Östergårds rätt till prövning av Överklagandet i sak av allmän förvaltningsdomstol på följande grunder:

- 2.1 För det fall förvaltningsrätten skulle anse sig behörig att pröva målet, anser Bolaget att Kent Östergårds överklagande har inte lämnats in i rätt tid. Huvudregeln är att överklaganden ska ha inkommit inom tre veckor från att beslutet fattades. Kent Östergård har överklagat ett beslut som fattats av Bolaget den 30 mars 2020. Överklagandet inkom till förvaltningsdomstolen den 21 juni 2021, vilket innebär att mer än ett år har gått sedan beslutet fattats och överklagandet lämnades in. Överklagandet ska således avvisas då det för sent har kommit in till förvaltningsdomstolen.
- 2.2 För det fall förvaltningsrätten skulle anse sig behörig att pröva målet, anser Bolaget att Kent Östergård har överklagat till fel domstol, eftersom det beslut Kent Östergård vill överklaga har fattats i Bolagets kontor i Borås kommun, vilken inte ligger inom Förvaltningsrätten i Växjö's geografiska upptagningsområde.
- 2.3 Bolaget bestrider vidare att Kent Östergård har rätt till prövning i allmän förvaltningsdomstol. Bolaget tillhandahåller en tjänst i konkurrens med andra ackrediterade certifieringsorgan på den öppna marknaden. Tjänsten tillhandahålls frivilligt, dvs. Bolaget bestämmer självständigt inom vilka områden som Bolaget ska ackreditera sig inom och om ackrediteringen ska återkallas. Det råder vidare avtalsfrihet mellan Bolaget och dess kunder, dvs. Bolaget har ingen skyldighet att ingå avtal om certifiering. Avtalsrelationen mellan Bolaget och Kent Östergård styrs således i enlighet med vad som i allmänhet gäller inom obligationsrätten, vilket en allmän förvaltningsdomstol inte har behörighet att pröva.
- 2.4 Bolaget bestrider även Kent Östergårds påstående om att certifiering utgör en rätt att utöva ett yrke. Bolaget har ingen skyldighet vare sig att tillhandahålla certifiering som energiexpert eller att certifiera alla som kontaktar Bolaget eftersom det råder ömsesidig avtalsfrihet. Kent Östergård är således fri vända sig till någon av de andra leverantörerna på marknaden. Eftersom Bolaget inte har anförtrotts ansvaret av

någon förvaltningsuppgift enligt lag eller förordning kan Bolagets beslut inte anses utgöra ett sådant tillstånd att utöva en ett yrke såsom Kent Östergård gör gällande.

- 2.5 Bolaget bestrider även att EU-stadgans artikel 47 skulle ge Kent Östergård en rätt att överklaga beslutet i allmän förvaltningsdomstol. Certifieringen av energiexperter inbegriper inte en tillämpning av unionslagstiftning eftersom regleringen om certifiering följer av regeringsförordning och inte av EU-direktiv. Vidare har Kent Östergårds rätt till domstolsprövning tillgodosetts eftersom parternas inbördes rättigheter och skyldigheter kan prövas av allmän domstol.
- 2.6 Bolaget bestrider även att Europakonventionens artikel 6 eller artikel 8 skulle ge Kent Östergård en rätt att överklaga beslutet till allmän förvaltningsdomstol. Eftersom Bolaget tillhandahåller en tjänst på den öppna marknaden frivilligt och med avtalsfrihet, utan någon skyldighet enligt lag eller kontraheringsplikt, kan certifiering som energiexpert inte anses utgöra en rättighet i den mening som Europakonventionens artikel 6 stadgar, eftersom det inte finns någon motsvarande skyldighet för Bolaget. Bolaget har således inte anförtrotts någon förvaltningsuppgift enligt lag eller förordning som medför en skyldighet att för Bolaget, enligt vissa kriterier, certifiera alla som kontaktar Bolaget. Vidare har Kent Östergårds rätt till domstolsprövning tillgodosetts eftersom parternas inbördes rättigheter och skyldigheter kan prövas av allmän domstol.
- 2.7 Avslutningsvis har även EU en skyldighet att i lagstiftningsarbetet beakta EU-stadgans och Europakonventionens krav på rättvis rättegång. Eftersom gällande EU-lagstiftning inte innehåller någon skyldighet för medlemsstaterna att tillse att beslut av ackrediterade certifieringsorgan ska kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol, kan det inte heller göras gällande att någon sådan rättighet skulle existera under svensk lagstiftning.

3 BAKGRUND

3.1 Om Kent Östergårds ansökan om certifiering

- 3.1.1 Kent Östergård inkom med ansökan om personcertifiering till Bolaget den 16 september 2019, se [Bilaga 1](#). Av bilagan framgår att Kent Östergård ansöker om certifiering som energiexpert samt att Kent Östergård har läst och bekräftar att han har förstått kraven som ställs för att bli certifierad samt att han godkänner villkoren för personcertifiering, [Bilaga 2](#). En orderbekräftelse på beställningen skickades till Kent Östergård den 18 september 2019, [Bilaga 3](#).

- 3.1.2 Den 21 november 2019 meddelade Bolaget att Kent Östergård inte uppfyller kraven för certifiering som energiexpert och avslag därför Kent Östergårds ansökan om personcertifiering som energiexpert, aktbilaga 3.
- 3.1.3 Kent Östergård riktade därefter ett klagomål gentemot Bolaget till Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll ("Swedac"). Swedac meddelade den 7 mars 2020 att ärendet avslutades utan ytterligare åtgärd, Bilaga 4.
- 3.1.4 Beslutet daterat den 21 november 2019 om att avslå Kent Östergårds ansökan har även varit föremål för omprövning enligt Bolagets interna processer efter Kent Östergårds egen begäran. Kent Östergårds begäran om omprövning och tillhörande underlag har därvid skickats till Certifieringsstyrelsen som har lämnat en rekommendation. Rekommendationen medförde ingen annan bedömning och den 30 mars 2020 meddelade därför Bolaget med hänsyn tagen till Certifieringsstyrelsens rekommendation att bedömningen kvarstår, aktbilaga 4.
- 3.1.5 Kent Östergård har därefter den 3 januari 2022, den 9 mars 2022 och den 29 april 2022 skickat in nya ansökningar för personcertifiering som energiexpert. Respektive ansökan har besvarats den 4 januari 2022, den 14 mars 2022 och den 2 maj 2022, med att Bolaget kvarstår vid tidigare meddelat beslut då inget kompletterande material har inkommit och att det därför inte har framkommit någon ny information som föranleder att tidigare beslut ska ändras. De nya ansökningarna och svaren biläggs här till som Bilaga 5.

3.2 Reservationer

- 3.2.1 Kent Östergård har överklagat Bolagets beslut den 30 mars 2020 att inte utfärda personcertifiering som energiexpert. Den formella frågan som rör beslutets överklagbarhet till allmän förvaltningsdomstol – dvs. frågan om huruvida det föreligger processuella hinder/rättegångshinder för förvaltningsrätten att pröva Överklagandet – aktualiserar tolkningen av det gällande regelverket för energideklarationer och energiexperter, EKMR artikel 5 samt EU-stadgan artikel 47. I enlighet med vad som anges under punkt 7 kommer Bolagets yttrande att begränsa sig till dessa frågor då Bolaget anser att det är av vikt att förvaltningsrätten tar ställning till dessa frågor först.
- 3.2.2 För det fall förvaltningsrätten anser att beslutet är överklagbart till allmän förvaltningsdomstol reserverar Bolaget sig med att få återkomma och utveckla sina skäl i den materiella frågan – dvs. om det har funnits skäl för Bolaget att inte personcertifiera Kent Östergård som energiexpert – i ett senare skede i enlighet med vad som anges under punkt 5 och 7.

3.3 Rättsliga utgångspunkter

- 3.3.1 Enligt gällande rätt ska energideklarationer för byggnader upprättas av oberoende experter. Detta följer av EU-direktivet 2010/31/EU av den 18 maj 2010 ("**Energiprestandadirektivet**"). Av Energiprestandadirektivet, artikel 17, följer nämligen att "*medlemsstaterna ska se till att certifieringen av energiprestanda för byggnader och inspektionen av värmesystem och luftkonditioneringssystem utförs på ett oberoende sätt av kvalificerade och/eller auktoriserade experter, oavsett om dessa arbetar som egenföretagare eller är anställda av offentliga organ eller privata företag*". Vidare framgår att "*experter ska auktoriseras med beaktande av deras kompetens*". Energiprestandadirektivet är ett s.k. sektorsdirektiv som reglerar en begränsad del av en marknad, specifik produkt eller tjänst. Sektorsdirektiv i EU-lagstiftning kompletteras av s.k. sektorsövergripande lagstiftning. EU-förordningen 765/2008 av den 9 juli 2008 ("**Marknadskontrollsförordningen**") är en sådan sektorsövergripande EU-lagstiftning som gäller inom alla sektorer (dvs. för alla produkter, tjänster m.m.).
- 3.3.2 Energiprestandadirektivet har implementerats i svensk lagstiftning genom lag (2006:995) om energideklaration för byggnader ("**Energideklarationslagen**"). Av Energideklarationslagen, § 12, framgår att energideklarationer ska upprättas av en oberoende expert samt att regeringen eller den regeringen bemyndigat får meddela föreskrifter om vilka krav på sakkunskap och oberoende som den oberoende experten ska uppfylla. Regeringen har genom förordning (2006:1592) om energideklaration för byggnader, ("**Energideklarationsförordningen**"), § 10, fastställt att den oberoende experten ska ha certifierats av ett certifieringsorgan som är ackrediterat enligt Marknadskontrollsförordningen. Vidare har regeringen genom Energideklarationsförordningen, § 11, bemyndigat Boverket att meddela ytterligare föreskrifter om särskild sakkunskap och om oberoende vilket Boverket har gjort genom Boverkets föreskrifter och allmänna råd (2007:5) för certifiering av energiexpert (med ändringar till och med BFS 2016:15) ("**BFS 2007:5**").
- 3.3.3 Vid tidpunkten för implementeringen av Energiprestandadirektivet i svensk lag gällde att endast personer verksamma vid ackrediterade kontrollorgan fick utfärda energideklarationer. Ett ackrediterat kontrollorgan var ett organ där minst en person i ledande ställning inom organet var certifierad.¹ Genom 2012 års lagändring i Energideklarationslagen (SFS 2012:397) avskaffades kravet på ackreditering hos kontrollorgan och istället stadgas enligt gällande Energideklarationsförordning att

---

¹ Prop. 2011/12:120 s. 66.

kraven på sakkunskap och oberoende numera ska uppfyllas av den oberoende experten som upprättar energideklarationerna (hädanefter *energiexpert*).

- 3.3.4 Av Energiprestandadirektivet framgår inte vilka krav som uppställs för att vara certifierad som energiexpert. Kraven framgår istället av Boverkets föreskrifter BFS 2007:5.
- 3.3.5 Certifiering av energiexpert görs av s.k. *organ för bedömning av överensstämmelse*. Organ för bedömning av överensstämmelse är sådana organ som ackrediterats av det nationella ackrediteringsorganet Swedac. Ackreditering är ett formellt erkännande att ett organ är kompetent att utföra vissa specificerade tjänster, t.ex. certifiering av energiexperter. Swedac utövar tillsyn över samtliga ackrediterade organ för bedömning av överensstämmelse, inklusive de som certifierar energiexperter, och kan återkalla ackreditering om förutsättningarna för ackreditering inte längre bedöms vara uppfyllda.
- 3.3.6 Ett organ för bedömning av överensstämmelse som utfärdar en certifiering för energiexpert gör en s.k. *bedömning av överensstämmelse*. Begreppet bedömning av överensstämmelse innebär enkelt uttryckt en prövning av att specificerade krav avseende t.ex. en produkt, tjänst eller person är uppfyllda. Kraven kan framgå av författning, branschöverenskommelse eller standard. Vad gäller exempelvis för certifiering av produkter görs bedömningen genom en särskild procedur innan produkten släpps ut på marknaden. Bedömningen ska borga för att varan är säker vid tiden för utsläppande på marknaden. Bedömning av överensstämmelse görs inom i princip alla områden och kan avse en produkt, tjänst, en process, ett system eller en person. För att bedöma om kraven uppfylls används olika procedurer, bl.a. provning, kontroll och certifiering. Det är alltså en bekräftelse på att produkten, processen, systemet, personen eller tjänsten uppfyller kraven i t.ex. en standard.²
- 3.3.7 Som en följd av EU-rättens fyra grundpelare – fri rörlighet av varor, tjänster, kapital och personer – samt EU-domstolens avgörande i målet *Cassis de Dijon* (C-120/78) om ömsesidigt erkännande har ett arbete pågått inom EU att skapa ett enhetligt ramverk för vilka krav som får uppställas på varor och tjänster som tillhandahålls inom EU. Detta eftersom det har ansetts att det skapar handelshinder mellan EU:s medlemsstater om det finns olika krav i varje medlemsstat. Denna harmonisering sker genom de sektorsdirektiv och sektorsövergripande förordningar som EU antar, t.ex. Energiprestandadirektivet och Marknadskontrollförordningen. Harmoniseringen inom EU har vidare lett till att Sveriges tidigare system om

---

² Prop. 2010/11:80 40 f.

förhandsgodkännande innan vissa varor och produkter har fått släppas på marknaden har ersatts av ett nytt öppet system för verifikation. Riksprovsanstaltens tidigare monopol för teknisk verifiering av t.ex. produkter, har således avskaffats.

- 3.3.8 De tidigare förhandsgodkännandena har ersatts med ett system där leverantören själv ska intyga att ställda krav är uppfyllda. Detta sker vanligtvis genom (i) deklARATIONER där leverantören själv intygar att samtliga krav är uppfyllda eller (ii) att en tredje oberoende part intygar att samtliga krav är uppfyllda. Tredjeparts intygande görs av organ för bedömning av överensstämmelse som ackrediterats av det nationella ackrediteringsorganet.
- 3.3.9 Det öppna systemet innebär att vem som helst – både enskilda, företag och offentliga organ – kan ansöka om och ackrediteras som ett organ för bedömning av överensstämmelse. En bedömning av överensstämmelse är en tjänst som de som vill certifieras köper på marknaden av de leverantörer som tillhandahåller certifieringstjänster. Inom det öppna systemet konkurrerar således de ackrediterade organen för bedömning av överensstämmelse om uppdragen på marknaden. Det är frivilligt att ackrediteras som organ för bedömning av överensstämmelse och det är vidare upp till vart och ett av de ackrediterade organen för bedömning av överensstämmelse att bestämma inom vilka sektorer (dvs. produkter, tjänster och personer) som man vill verka inom (t.ex. för att uppnå synergieffekter). På samma sätt som det är frivilligt att ackrediteras så kan ett organ för bedömning av överensstämmelse när som helst besluta att upphöra med sin verksamhet.
- 3.3.10 Det är vidare frivilligt för ett organ för bedömning av överensstämmelse att åta sig ett uppdrag. Det finns således inte kontraheringsplikt, utan avtalsingående styrs av samma principer som gäller inom den allmänna obligationsrätten (dvs. avtalsfrihet genom "anbud och accept"-modellen).
- 3.3.11 För certifiering av energiexperter inom Sverige är det för närvarande Bolaget och KIWA Certification AB ("KIWA") som är ackrediterade organ för bedömning av överensstämmelse.
- 3.3.12 Bolaget är ett helägt statligt bolag vars verksamhet dels styrs av dess bolagsordning, dels av regeringens propositioner för forskning och innovation. Bolaget ska agera affärsmässigt på marknaden, inom ramen för de samhällsuppdrag inom forskning och innovation som riksdagen har beslutat om. Av gällande lag, bolagsstyrningsdokument eller i övrigt uppställs emellertid inga särskilda krav på vilket utbud av tjänster inom certifiering som Bolaget ska tillhandahålla. Bolaget

tillhandahåller således tjänsten "certifiering av energiexpert" frivilligt och kan efter t.ex. affärsmässiga överväganden välja att lägga ner den verksamhetsgrenen.

- 3.3.13 Marknadskontrollsförordningen omfattar den ackrediteringsverksamhet som nationella ackrediteringsorgan (Swedac) bedriver. Marknadskontrollsförordningen, artikel 9.4, stadgar att de nationella ackrediteringsorganen ska förfoga över de förfaranden som krävs för att kunna hantera klagomål riktade mot de organ för bedömning av överensstämmelse som de har ackrediterat. Ett sådant förfarande har implementerats av Swedac. Marknadskontrollsförordningen innehåller därutöver ingen ytterligare rättighet för enskilda personer eller företag att få beslut av organ för bedömning av överensstämmelse prövat. Marknadskontrollsförordningen är konstruerad på sådant sätt att om ett organ för bedömning av överensstämmelse bedöms ha brister, så kan Swedac återkalla ackrediteringen.
- 3.3.14 Detta återspeglas även i lag (2011:791) om ackreditering och teknisk kontroll ("**Ackrediteringslagen**"). Av Ackrediteringslagen, 5-6 §§, framgår att det är Swedac som beslutar om ackreditering och återkallelse av ackreditering. Vidare kan Swedac besluta om sanktionsavgifter, se 23-32 §§. Beslut av Swedac om återkallelse av ackreditering kan överklagas till allmän förvaltningsrätt, se 34 §. Beslut av Swedac om sanktionsavgift och återkallelse av ackreditering har ansetts innefatta myndighetsutövning och därför har en uttrycklig överklagandemöjlighet införts.
- 3.3.15 Bolaget tillämpar vidare ett internt förfarande för omprövning av enskilda certifieringsärenden. På begäran av en enskild kund kan ett beslut i ett certifieringsärende omprövas, vilket innebär att ärendet även granskas av Certifieringsstyrelsen, som är ett externt organ sammansatt av Bolaget. Certifieringsstyrelsen lämnar därefter en rekommendation till Bolaget. Bolaget tar därefter ställning till om rekommendationen föranleder en annan bedömning än den som tidigare meddelats den enskilde kunden, dvs. det tidigare certifieringsbeslutet kan således ändras eller fastställas.
- 3.3.16 Det kan härvid särskilt noteras att när riksprovsanstaltens monopol avskaffades i samband med införande av det öppna systemet med ackrediterade organ för bedömning av överensstämmelse ansågs en bedömning av överensstämmelse som ett rent tekniskt förfarande utan inslag av myndighetsutövning.³
- 3.3.17 Sammanfattningsvis är en certifiering som energiexpert – dvs. ett förfarande för bedömning av överensstämmelse – en tjänst som enskilda personer som önskar bli

---

³ Prop. 1991/92:170 s, 1228.

certifierade fritt kan anskaffa av organ för bedömning av överensstämmelse (hädanefter *ackrediterat certifieringsorgan*) som tillhandahåller tjänsterna på marknaden. Kunderna ingår ett avtal med det ackrediterade certifieringsorganet och villkoren för certifieringen regleras därmed i det avtal som ingåtts mellan parterna. Ett utfärdat certifikat är ett uttalande från ett ackrediterat certifieringsorgan om att samtliga krav enligt gällande lagstiftning eller standarder är uppfyllda. Eftersom certifieringsorganet är ackrediterat av Swedac utgör certifikatet en stark presumtion för att varan, tjänsten eller personen i fråga uppfyller samtliga ställda krav och en tredje man kan därför förlita sig på att kraven är uppfyllda utan att behöva göra en egen utredning.

4 UTVECKLING GRUNDERNA FÖR AVVISNINGSYRKANDET

4.1 Överklagandet har inte inkommit i rätt tid, rätt forum m.m.

4.1.1 Kent Östergård har överklagat ett beslut som fattats av Bolaget den 30 mars 2020. Överklagandet kom in till förvaltningsdomstolen den 21 juni 2021, vilket innebär att mer än ett år har gått sedan beslutet fattats och överklagandet lämnades in. Huvudregeln är att beslut som ska överklagas till allmän förvaltningsdomstol ska lämnas in inom tre veckor från beslutet meddelades den enskilda (se 6 a § förvaltningsprocesslagen). Bolaget gör således gällande att Kent Östergårds överklagande har kommit in för sent och ska således avvisas i enlighet med förstahandsyrkandet.

4.1.2 Bolaget är ett aktiebolag som har olika verksamhetsställen över hela Sverige. Detta innebär att certifieringsavdelningen, som bl.a. handlägger personcertifieringar, inte sitter samlat i Karlskrona utan finns på flera orter. Det stämmer visserligen att det första avslagsbeslutet som Bolaget meddelade den 21 november 2019 är upprättat i Karlskrona. Det bör emellertid noteras att det beslut som Kent Östergård faktiskt har överklagat är det omprövningsbeslut som fattades den 30 mars 2020 vilket enligt handlingarna har handlagts i Borås. Enligt samma resonemang, och med stöd av 14 § i lag (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar, bör således rätt forum för målet vara inom den domkrets som Borås faller inom, vilket är Förvaltningsrätten i Jönköping.

4.2 Beslutet är inte ett överklagbart beslut som kan prövas i allmän förvaltningsdomstol

4.2.1 Bolaget bestrider att Kent Östergård har rätt till att få beslutet prövat i allmän förvaltningsdomstol och ska således avvisas i enlighet med förstahandsyrkandet.

4.2.2 Inledningsvis kan Bolaget konstatera att Bolaget instämmer i Kent Östergård yttrande om att det saknas en uttrycklig överklaganderegler och att det därmed råder ett överklagandeförbud (se punkt 6.1.2 i Överklagandet). Det kan vidare noteras att lag (1986:1142) om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter gäller endast för sådana beslut av bolag och andra enskilda organ, som enligt särskilda bestämmelser får överklagas till regeringen, till en förvaltningsdomstol eller till en förvaltningsmyndighet, se § 1. Det krävs således ett uttryckligt författningsstöd för att ett beslut av ett privaträttsligt organ ska kunna överklagas. Såsom det redan konstaterats saknas det en uttrycklig överklagandebestämmelse i det aktuella målet och lagen är således inte tillämplig.

4.2.3 Bolaget anser således att Överklagandet ska avvisas då det inte föreligger någon lagstadgad rätt för Kent Östergård att få det prövat i allmän förvaltningsdomstol.

4.3 Bolaget tillhandahåller en tjänst som prövas i enlighet med vad som gäller för obligationsrättsliga frågor i allmänhet

4.3.1 Bolaget tillhandahåller tjänsten "certifiering av energiexpert" i konkurrens med övriga ackrediterade certifieringsorgan inom området, för närvarande KIWA. Personer som önskar bli certifierade får ansökan om detta och bekräftar i ansökan att följa Bolagets generella villkor för personcertifiering. Om Bolaget accepterar ansökan skickar Bolaget ut en orderbekräftelse till kunden. Mellan kunden och Bolaget råder således ömsesidig avtalsfrihet och det är alltid upp till kunden vilken leverantör som anlitas. Det saknas därmed fog för Kent Östergårds påstående om att han blivit "anvisad" till Bolaget, utan det har stått Kent Östergård fritt att ansöka om certifiering hos antingen Bolaget eller KIWA.

4.3.2 De rättsliga skyldigheter och rättigheter som råder mellan Bolaget och Kent Östergård regleras av det avtal som parterna ingått. Detta innebära att om Kent Östergård är missnöjd med den tjänst som Bolaget har tillhandahållit så kan frågan ytterst prövas i enlighet med vad som gäller för prövning av obligationsrättsliga frågor i allmänhet.

4.4 Bolaget har ingen skyldighet att certifiera energiexperter

4.4.1 Kent Östergård har som huvudsaklig grund i frågan om beslutets överklagbarhet angett (i) att energiexperter måste vara certifierade av ett ackrediterat certifieringsorgan och (ii) att Bolagets beslut att inte utfärda en certifiering därmed innebär att Kent Östergård är förhindrad att bedriva sin verksamhet vidare. Bolaget bestriider detta och delar inte Kent Östergård uppfattning i denna del.

- 4.4.2 Inledningsvis kan Bolaget konstatera att inom certifieringsområdet råder det ömsesidig avtalsfrihet mellan kunderna – som köper in certifieringstjänsterna – och de ackrediterade certifieringsorganen – som tillhandahåller certifieringstjänsterna. Det finns därmed inte skyldighet för Bolaget att ingå avtal med samtliga kunder som ansöker om personcertifiering som energiexpert. Det finns vidare inte enligt lag något utpekad organ som ansvarar för att tillse att certifiering som energiexpert finns tillgängligt på marknaden. Systemet med certifiering som energiexpert bygger därför på frivillighet hos de ackrediterade certifieringsorganen. De bolag som har ackrediterats som certifieringsorgan kan även när som helst återkalla sitt ackrediteringsbeslut.
- 4.4.3 Det ovan anförda innebär att de bolag som för närvarande är ackrediterade för certifiering av energiexperter – Bolaget och KIWA – i likhet med Installations Certifiering i Stockholm AB ("Incert") kan besluta att upphöra med certifiering av energiexperter och återkalla sitt beslut, t.ex. om verksamhetsområdet bedöms som olönsamt.
- 4.4.4 Eftersom befintlig lagstiftning varken (i) uppställer krav på att ackrediterade certifieringsorgan ska acceptera alla ansökningar som kommer in för personcertifiering som energiexpert eller (ii) ålägger något specifikt bolag eller organ att ytterst ansvara för att det alltid finns ett förfarande för certifiering som energiexpert tillgängligt innebär Kent Östergårds tolkning – dvs. att certifiering är en rätt att få utöva ett yrke – att det kan uppstå en situation där det inte finns något ackrediterat certifieringsorgan som kan certifiera energiexperter. Detta skulle i så fall få till följd att ingen längre skulle kunna upprätta energideklarationer. Detta framstår i sådana fall som en väsentlig brist i lagstiftningen för det aktuella området. Bolaget understryker emellertid att Bolaget varken har en skyldighet att vara ackrediterat certifieringsorgan eller att certifiera alla kunder som kontaktar Bolaget. Det går därmed inte att jämställa Bolagets beslut med ett yrkesförbud eller en inskränkning i Kent Östergårds rätt att få utöva yrket.
- 4.4.5 De rättsliga principer som framkommer av HFD 2019 ref. 43 är således inte tillämpliga i förevarande mål, eftersom Riksidrottsförbundet i det nyssnämnda målet i förordning antagen av regeringen explicit hade bemyndigats och anförtrotts förvaltningsuppgiften att dela ut en viss typ av statsbidrag. Något sådant överlämnande av förvaltningsuppgift föreligger inte i det aktuella målet. Eftersom Bolaget därmed varken har anförtrotts förvaltningsuppgifter enligt lag eller förordningen, eller har någon skyldighet att ingå avtal med de personer som ansöker om att certifieras som energiexperter, kan det inte anses som att Bolagets beslut

utgör ett sådant tillstånd som erfordras för att kunna bedriva verksamhet som energiexpert såsom Kent Östergård gör gällande.

4.5 EU-stadgan kan inte tolkas som en rätt för Kent Östergård att få Bolagets beslut prövat i allmän förvaltningsdomstol

- 4.5.1 Bolaget bestrider Kent Östergårds påstående att EU-stadgan innebär en rättighet för Kent Östergård att få Bolagets beslut prövat i allmän förvaltningsdomstol.
- 4.5.2 Det kan inledningsvis konstateras att EU-parlamentet har en skyldighet att beakta EU-stadgans krav på rätt till rättvis rättegång vid stiftandet och antagandet av rättsakter, oavsett om det är förordningar, direktiv eller beslut. I Marknadskontrollsförordningen eller Energiprestandadirektivet framgår inte någon skyldighet för medlemsstaterna i EU att inrätta ett förfarande där beslut av organ för bedömning av överensstämmelse ska kunna prövas i allmän förvaltningsdomstol. I Marknadskontrollsförordningen artikel 9.4 fastslås enbart att de nationella ackrediteringsorganen – Swedac – ska förfoga över de förfaranden som krävs för att kunna hantera klagomål riktade mot de organ för bedömning av överensstämmelse som de ackrediterat.⁴ Det kan således konstateras att EU-rätten i sig inte uppställer något krav på att beslut av organ för bedömning av överensstämmelse ska kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol, och följaktligen kan det således inte heller göras gällande att någon sådan rätt skulle existera under svensk lagstiftning.
- 4.5.3 EU-stadgan, artikel 47, slår vidare fast att var och en vars unionsrättsligt garanterade fri- och rättigheter har kränkts har rätt till ett effektivt rättsmedel inför en domstol. Det finns inget uttryckligt krav på att sådana frågor ska prövas av allmän förvaltningsdomstol. Eftersom relationen mellan Bolaget och Kent Östergård styrs av det som i allmänhet gäller inom det obligationsrättsliga området, kan frågor med anledning av Bolagets certifieringstjänst prövas av t.ex. allmän domstol, som uppfyller kraven på rättvis rättegång enligt EU-stadgans artikel 47. Kent Östergårds rätt till rättvis rättegång har således redan tillgodosetts i detta avseende.
- 4.5.4 Det kan i detta sammanhang noteras att de rättsliga rättigheterna och skyldigheterna mellan ett ackrediterat certifieringsorgan och dess kund har ansetts kunna prövas av allmän domstol, se t.ex. Svea hovrätts avgörande i mål nr. T 11343-16.
- 4.5.5 En ytterligare förutsättning för att EU-stadgans krav på rätt till rättvis rättegång enligt artikel 47 ska kunna tillämpas är att frågan aktualiserar en tillämpning av

---

⁴ Prop. 2010/11:80 s. 89.

unionsrätten. Kravet på certifiering följer inte av Marknadskontrollsförordningen, Energiprestandadirektivet eller Energideklarationslagen. Kravet har kommit till uttryck i Energideklarationsförordningen som har antagits av regeringen. Det kan således inte göras gällande, såsom Kent Östergård gör, att tillämpningen av föreskrifterna i Energideklarationsförordningen utgör en tillämpning av unionslagstiftning, eftersom föreskrifterna inte följer av unionslagstiftning. EU-stadgan är således inte tillämplig i förevarande mål.

4.6 Det finns ingen rätt till prövning vid allmän förvaltningsdomstol enligt Europakonventionen

- 4.6.1 Bolaget bestrider Kent Östergårds påstående att Europakonventionen innebär en rättighet för Kent Östergård att få Bolagets beslut prövat i allmän förvaltningsdomstol.
- 4.6.2 Det kan inledningsvis konstateras att EU-stadgans artikel 47 och Europakonventionens artikel 6 i allt väsentligt överensstämmer när det kommer till rätten att få sina rättigheter prövade vid domstol. Vid antagandet av EU-rättsakter har således EU:s institutioner även att beakta de krav som gäller enligt Europakonventionen, inklusive rätten till rättvis rättegång enligt artikel 6. Som redan konstateras ovan följer det varken av Marknadskontrollsförordningen eller Energiprestandadirektivet att enskilda ska äga rätt till prövning vid allmän förvaltningsdomstol. Eftersom det inte följer av unionsrätt att beslut av organ för bedömning av överensstämmelse ska kunna prövas i allmän förvaltningsdomstol, kan det således inte heller göras gällande att någon sådan rätt skulle existera under svensk lagstiftning.
- 4.6.3 Vidare gäller Europakonventionens artikel 6 om rätt till rättvis rättegång, i likhet med EU-stadgans artikel 47, att var och en skall, vid prövningen av hans civila rättigheter och skyldigheter eller av en anklagelse mot honom för brott, vara berättigad till en rättvis och offentlig rättegång inom skälig tid och inför en oavhängig och opartisk domstol som upprättats enligt lag. Det finns således inget explicit krav på att vissa typer av frågor ska prövas av allmän förvaltningsdomstol. Eftersom relationen mellan Bolaget och Kent Östergård styrs av det som i allmänhet gäller inom det obligationsrättsliga området, kan frågor med anledning av Bolagets certifieringstjänst prövas av t.ex. allmän domstol, som uppfyller kraven på oavhängig och opartisk domstol enligt Europakonventionens artikel 6. Kent Östergårds rätt till rättvis rättegång har således redan tillgodosetts i detta avseende.

- 4.6.4 Såsom angetts under punkt 4.5.4 har frågor som rör ett ackrediterat certifieringsorgan och dess kund har ansetts kunna prövas av allmän domstol, se Svea hovrätts avgörande i mål nr. T 11343-16.
- 4.6.5 För att Europakonventionens artikel 6 ska vara tillämplig krävs vidare att frågan aktualiserar en rättighet eller skyldighet som följer av nationell rätt och som kan betecknas som civil. Som redogjorts för ovan är certifiering av energiexperter en tjänst som Bolaget frivilligt har ackrediterats sig för vid Swedac och som tillhandahålls i öppen konkurrens på marknaden med övriga leverantörer. Bolaget är inte förpliktigt att ingå några avtal, utan ömsesidig avtalsfrihet råder mellan Bolaget och dess kunder. Som framgår av HFD 2019 ref. 43 förutsätter en "rättighet" att dem som uppfyller vissa kriterier i praktiken har rätt till ett visst stöd eller en förmån. Eftersom Bolaget frivilligt (utan något lagstadgat krav på kontraheringsplikt) väljer vilka kunder som Bolaget önskar att certifiera, kan Kent Östergårds ansökan om att certifieras som energiexpert vid Bolaget inte betecknas som en rättighet som härrör ur nationell rätt, eftersom det inte finns någon motsvarande skyldighet för Bolaget att certifiera Kent Östergård.
- 4.6.6 Vidare förutsätter en rätt till överklagande till allmän förvaltningsdomstol enligt Europakonventionens artikel 6 att beslutet är överklagbart. Ett beslut anses som överklagbart om beslutet har eller är ägna att få en påvisbar effekt för den som berörs av beslutet. Avgörande är således vilka faktiska verkningar beslutet får för den som berörs av det (se HFD 2019 ref. 43, punkt 30).
- 4.6.7 Som framhållits ovan är en personcertifiering en s.k. "bedömning av överensstämmelse", vilket enligt Marknadskonstrollsförordningens artikel 2.12 är en process där det visas huruvida specificerade krav avseende en produkt, en process, en tjänst, ett system, en person eller ett organ har uppfyllts. Av förarbetsuttalanden framgår att bedömning av överensstämmelse betraktas som ett rent tekniskt förfarande utan inslag av myndighetsutövning.⁵ En certifiering varken har eller är ägnad att vara handlingsdirigerande, eftersom den bedömning som det aktuella certifieringsorganet lämnar inte är bindande för den enskilde, som istället kan välja att anlita ett annat ackrediterat certifieringsorgan (som inte är bunden av tidigare bedömningar och således kan komma till en annan slutsats).
- 4.6.8 Vidare har Kent Östergård åberopat Europakonventionens artikel 8 om rätt till skydd för sitt privatliv. Det rättsfall som Kent Östergård åberopar i denna del saknar relevans, eftersom Bolaget inte har anförtrotts uppgifter som utgör offentliga

---

⁵ Prop. 1991/92:170 s. 1228.

förvaltningsuppgifter. Bolagets beslut att inte certifiera Kent Östergård kan inte jämföras med att han har utestängts från yrket, eftersom Bolaget (i) inte har någon skyldighet att certifiera Kent Östergård och (ii) Kent Östergård kan välja att anlita ett annat ackrediterat certifieringsorgan.

- 4.6.9 Sammanfattningsvis bestrider Bolaget att beslut om personcertifiering av energiexperter skulle utgöra ett förvaltningsbeslut eller myndighetsutövning och anser, av ovan anförda skäl, att Europakonventionens artikel 6 och 8 inte är tillämpligt i det förevarande målet.

5 RESERVATION OM ATT FÅ UTVECKLA GRUNDERNA FÖR AVSLAGSYRKANDET VID ETT SENARE TILLFÄLLE

- 5.1 För det fall förvaltningsrätten anser att Bolagets beslut att inte certifiera Kent Östergård är överklagbart till allmän förvaltningsdomstol, bestrider Bolaget Kent Östergårds påstående att han har visat att han har uppfyllt samtliga krav för certifieringen som energiexpert och anser att Överklagandet i sådana fall ska avslås.
- 5.2 Bolaget reserverar sig vidare om att få inkomma med utveckling av skälen till grund för avslagsyrkandet vid ett senare tillfälle, under förutsättning att förvaltningsrätten eller överinstans anser att förvaltningsrätten inte är förhindrad att pröva målet i sak.

6 RESERVATION OM ATT FÅ UTVECKLA GRUNDERNA FÖR BESTRIDANDET AV RÄTTEGÅNGSKOSTNADSYRKANDET

- 6.1 För det fall förvaltningsrätten anser att Bolagets beslut att inte certifiera Kent Östergård är överklagbart till allmän förvaltningsdomstol, bestrider Bolaget Kent Östergårds yrkande om ersättning för rättegångskostnader.
- 6.2 Bolaget reserverar sig vidare om att få inkomma med utveckling av skälen till grund för bestridandet vid ett senare tillfälle, under förutsättning att förvaltningsrätten eller överinstans anser att förvaltningsrätten inte är förhindrad att pröva målet i sak.

7 DEN FORTSATTA HANDLÄGGNINGEN AV MÅLET

- 7.1 Bolaget anser, i likhet med Kent Östergård, att förvaltningsrätten först bör ta ställning till om Kent Östergårds överklagande kan tas upp till prövning och pröva de processhinder som Bolaget har åberopat samt de processhinder som förvaltningsrätten ex officio har att pröva.
- 7.2 Av processekonomiska skäl har Bolaget således endast yttrat sig i den del av överklagandet som avser om Kent Östergårds överklagande kan prövas av förvaltningsrätten, och har reserverat sig i övriga delar. För det fall

förvaltningsrätten anser att Kent Östergårds överklagande kan prövas av förvaltningsrätten, avser Bolaget att återkomma i skrift i frågor som avser det finns förutsättningar att ändra Bolagets beslut såsom Kent Östergård yrkat samt om rättegångskostnadsyrkandet.

Signatursida följer